

TÜBİTAK
Türkiye Yüzyılında
TÜBİTAK ile
Geleceğe Bakış

Dünya Bankası

Türkiye Yeşil Sanayi Projesi

1832 - Sanayide Yeşil Dönüşüm 2024-1 Çağrısı

TÜBİTAK Teknoloji ve Yenilik Destek Programları
Başkanlığı

Dünya Bankası Türkiye Yeşil Sanayi Projesi

Mevcut TEYDEB desteklerinin tamamı hibe destek niteliğindedir.

Finansmana erişimi kolaylaştırmak ve çeşitlendirmek için Geri Ödemeli (kredili) destek mekanizmasının da yürütülmesi planlanmıştır. Bu amaçla **1801 kodlu «Sanayi Ar-Ge Projeleri için Geri Ödemeli ve Hibe Destek Programı»** adı altında yeni bir destek program tasarlanmıştır.

Programın ilk uygulaması **Dünya Bankası - Türkiye Yeşil Sanayi Projesi** kapsamında olacaktır. Bununla birlikte, 1801 programı kapsamında açılacak farklı çağrılarla TEYDEB bütçesinden de kredili destek verilebilecektir.

Dünya Bankası - Türkiye Yeşil Sanayi Projesi (TGIP) kapsamında;

- TÜBİTAK için toplam 175 M\$ kredi tahsis edilmiştir.
- Söz konusu kaynak 6 yıl süre ile kullanılabilir.
- Sadece **Yeşil Dönüşüm** temalı **Ar-Ge ve yenilik** faaliyetleri için kullanılabilir.
- Verilecek desteğin bir kısmı geri ödemeli bir kısmı hibe destek şeklinde olacaktır.
- 6 yıllık TGIP projesi boyunca 1832, 1833 ve 1631 kodları ile 3 farklı bileşen kapsamında çağrılara çıkılacaktır.

**Türkiye
Yeşil Sanayi
Projesi**

1832 - Sanayide Yeşil Dönüşüm Çağrısı

Kapsam: Yeşil Mutabakata Uyum kapsamındaki Öncelikli Ar-Ge ve Yenilik Konuları ile Demir-Çelik, Alüminyum, Kimya, Plastik, Gübre ve Çimento öncelikli sektörlerinde yapılacak yeşil dönüşüm odaklı Ar-Ge ve yenilik çalışmaları çağrı kapsamındadır.

https://www.tubitak.gov.tr/sites/default/files/21566/db-yesil-ar-ge_ve_yenilik_konu_basliklari-v7.pdf

- Özel sektör kuruluşlarının yeşil dönüşüm faaliyetlerine yönelik **daha önce yapılan Ar-Ge çalışmaları ile elde edilmiş olan prototiplerin ticarileşme öncesi faaliyetleri** desteklenecektir.
- Daha önceden Ar-Ge çalışması yapılmış, belli bir aşamaya gelmiş ancak henüz ticarileşmemiş ürünler ya da süreçler (THS 5-9) projelendirilebilir. Bu çalışmalar aşağıdaki kapsamda yürütülmüş olan projelerin devamı olarak sunulabilir;
  - ✓ TÜBİTAK ya da KOSGEB programlar kapsamında desteklenmiş
  - ✓ Diğer ulusal ya da uluslararası programlarda desteklenmiş
  - ✓ Kuruluşun kendi kaynakları ile yürütülmüş
- Prototip geliştirme ya da iyileştirme, validasyon ve sertifikasyon testleri, yerinde uygulama, ölçeklendirme, saha denemeleri, demonstrasyon aşamasında olan tüm çalışmalar desteklenebilecektir.
- Bir kuruluş, çağrıya en fazla **2 proje** önerisi ile başvuru yapabilir. Bir projede en fazla **3 ortak** yer alabilir.
- Üniversiteler ve araştırma kurumları ortak olarak yer almaz; ancak danışmanlık ya da hizmet alımı yapılabilir.

Süre üst sınırı : 24 ay

Bütçe üst sınırı : Mikro/Küçük ölçekli kuruluş : 7.500.000 TL
Orta ölçekli kuruluş : 12.000.000 TL
Büyük ölçekli kuruluş : 22.500.000 TL

Uygunluk kontrolü

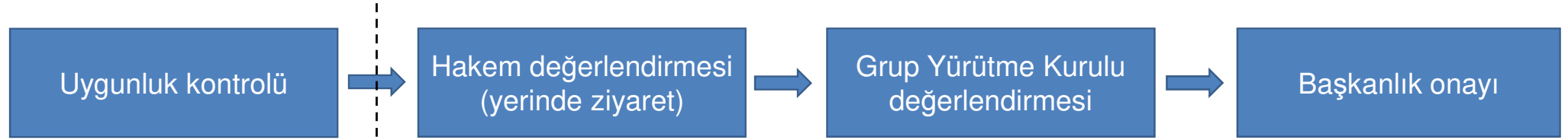
Başvuru yapacak kuruluşların aşağıda belirtilen tüm kriterleri sağlaması gerekmektedir. Projeler değerlendirme sürecine alınmadan önce bu kriterler açısından uygunluk kontrolleri yapılacaktır.

- Başvuru yapacak kuruluşlar, **Türkiye’de yerleşik sermaye şirketi** olmalıdır.
- Kuruluş **tescil tarihi 2 yıl** ve üzeri olmalıdır (spin-off’lar ve TÜBİTAK 1512 ve/veya 1812 desteği alarak kurulmuş şirketler hariç).
- Başvuru sahibi kuruluş **en az %75 ortaklıkla özel sektöre** ait kuruluş olmalıdır.
- Projenin desteklenmesi halinde geri ödemeli destek tutarı kadar **Teminat** sunulabilmelidir.
- Projede yer alan her bir kuruluş için son **3 yılın ortalama aktif toplamı veya net satışlarının geri ödemeli finansman değerinden büyük** olması gerekmektedir. Tescil tarihi 2 yıldan az olan şirketler için bu kriter aranmamaktadır.
- Projede yer alan her bir kuruluş için **Çevresel ve Sosyal Etki Beyan Formu** doldurulmalıdır.
- **Savunma Sanayi** kuruluşları ve **savunma sektörüne yönelik projeler** çağrı kapsamı dışındadır.
- Projeler **THS 5-9** aralığında olmalıdır.

Bu kriterlerin kontrolünün bir kısmı, proje başvurusu aşamasında sistem tarafından otomatik olarak yapılacak, bir kısmı proje başvurusu tamamlandıktan sonra ön değerlendirme aşamasında kontrol edilecektir.

Değerlendirme Süreci

Değerlendirme süreci 4 basamaktan oluşmaktadır.

Uygunluk kontrolünden geçen projeler için değerlendirme süreci başlatılacaktır.

Değerlendirme kriterleri:

- Projenin endüstriyel Ar-Ge içeriği, teknoloji düzeyi ve yenilikçi yönü (%35)
- Proje planı ve kuruluşun altyapısının uygunluğu (%25)
- Proje çıktılarının ekonomik yarara ve ulusal kazanıma dönüşebilirliği (%40)

Hakemler bu başlıklar doğrultusunda yapacakları değerlendirme ile projeye 100 üzerinden bir puan vermektedir.

Yukarıda belirtilen 3 boyut altındaki değerlendirmeye ilave olarak; tüm projeler için alanında uzman bir değerlendirici tarafından, proje önerisi ekinde sunulan Çevresel ve Sosyal Etki Beyan Formu'nda verilen bilgiler çerçevesinde Çevresel ve Sosyal Etki değerlendirmesi de yapılacaktır.

Desteklenebilecek Gider Kalemleri

Projeler kapsamında desteklenebilecek gider kalemleri:

- Personel giderleri
- Seyahat giderleri
- Alet/teçhizat giderleri (alımı yapılan alet/teçhizat sigortalanmalıdır)
- Ar-Ge ve Test kuruluşlarına yaptırılan işlere ait giderler
- Hizmet alımları
  - ✓ CE, kalite belgelendirme ve sertifikasyon giderleri
  - ✓ Ekonomik fizibilite raporu hazırlanması için alınacak hizmet gideri*
  - ✓ Lisanslanan patentli teknolojilerin olgunlaştırılması ve bu teknolojilerin yeni ürün ve süreçlere dönüştürülmesi ile ilgili faaliyetlere ait giderler**
  - ✓ Proje kapsamında satın alımı gerçekleştirilen her bir alet/teçhizatın taşıma, kullanım vb risklere karşı proje süresince sigortalanmasına ilişkin giderler
  - ✓ Yeşil Dönüşüm Gösterge hedeflerinin doğrulanmasına ilişkin hizmet alımları
- Malzeme giderleri

* Bütçesi 19 milyon TL ve üzerinde olan projeler için geçerlidir. Yönetim Kurulu tarafından belirlenen tutar kadar desteklenir. 1 Ocak 2024 tarihinden itibaren üst sınır 100.000 TL olarak uygulanmaktadır.

** Teknoloji sağlayıcılara ödenecek lisans ya da devir bedelleri 1702 Patent Lisans çağrısı kapsamında ayrıca desteklenebilecektir.

Eşik Değerler ve Ek Puanlar

Hakem değerlendirmeleri sonrasında, projelerin Grup Yürütme Kurulu tarafından değerlendirmeye alınması için Kurul Değerlendirme Eşik Değeri **55**'tir. Hakemlerin ortalama puanlarına ilave olarak, aşağıda belirtilen ek puanlar da verilebilecektir.

- Firmanın daha önce TEYDEB projelerindeki Ticarileşme Performansı (5-10 puan)
- Firmanın daha önce uluslararası fonlara başvurusunun olması (5 puan)
- 1702 Patent Lisans çağrılarını çerçevesinde desteklenmiş projelerin devamı niteliğinde bir proje başvurusu olması (5 Puan)
- Dezavantajlı gruplar için:
  - ✓ Kuruluş sahibinin veya yöneticilerinin kadın olduğu kuruluşlar (2 puan)
  - ✓ Genellikle yeşil teknolojilerin kullanıcısı olan sınırlı Ar-Ge kapasitesine sahip kuruluşlar (2 puan)
- Kırılgan gruplar için:
  - ✓ Genç girişimler: 5 yıldan daha az faaliyette olan işletmeler (2 puan)
  - ✓ Ar-Ge faaliyetlerine yeni başlayan firmalar (2 puan)
  - ✓ Az gelişmiş bölgelerdeki işletmeler (1-5 puan)
  - ✓ Deprem bölgelerindeki işletmeler (2 puan)

Kritik tespitler

Aşağıda belirtilen kritik tespitlerin olması durumunda proje, değerlendirme puanı dikkate alınmaksızın reddedilir:

- Proje önerisi **çağrı konu ve kapsamına** uygun değildir.
- Proje daha önceden yapılmış bir **Ar-Ge çalışmasının devamı** niteliğinde değildir. Firma bu çalışmaya ilk defa bu proje kapsamında başlayacaktır.
- Proje **üretim altyapısı** oluşturmaya yönelik bir yatırım projesidir.
- Proje başvuru tarihi itibarıyla proje ekibinde, proje konusu ile ilgili **en az lisans derecesine** sahip firma çalışanı bir proje personeli yoktur.

Proje konusundan farklı bir alanda lisans eğitimi olan çalışanların özgeçmişlerinde proje konusu ile deneyimlerini sunmaları durumunda deneyimlerinin yeterliliği de dikkate alınacaktır.

- Proje önerisinde sunulan bilgiler projenin değerlendirilebilmesi için yetersizdir, **kısıtlı düzeyde bilgi** sunulmuştur.
- Projede gerçekleştirilecek Ar-Ge faaliyetleri ile sunulan gider kalemleri nitelik ve nicelik olarak uyumlu değildir, **gerçekçi bir bütçe planlaması** yapılmamıştır. Bütçe kalemlerinin büyük çoğunluğu Ar-Ge çalışmalarına katkısı olmayan gereksiz ve fazla taleplerden oluşmaktadır.

Destek Şekli

- Kuruluşlara **Türk Lirası** üzerinden **faizsiz** geri ödemeli destek verilecektir.
- Sermaye şirketlerinden sözleşme aşamasında geri ödeme tutarı kadar **teminat** alınacaktır.
- Proje toplam bütçesi kuruluşun öz sermaye katılım tutarı ve geri ödemeli destek tutarı olmak üzere iki kısımdan oluşmaktadır. **Öz sermaye katılım oranı** büyük ölçekli firmalar için %30, KOBİ'ler için %20, deprem bölgesindeki KOBİ'ler için %10'dur. Kalan kısım geri ödemeli destek tutardır.
- Proje tamamlandıktan sonra çağrı duyurusunda belirtilen kriterlere göre yapılacak değerlendirmeye ve projenin başarı durumuna göre geri ödenecek **kredinin bir kısmı hibe desteğe dönüştürülecektir.**
- Hibeye dönüşme oranının **hangi kriterlere** göre belirleneceği çağrı duyurusunda belirtilmiş olup, bu oran proje çıktıları üzerinden yapılacak değerlendirme çerçevesinde belirlenecektir.
- Proje kapsamında kullanılan kredinin **hibeye dönüşme oranı** büyük ölçekli firmalar için en az %50, KOBİ ölçeğindeki firmalar için en az %60'tır. Bu oranlar projenin başarı kriterlerinin tespiti halinde büyük ölçekli firmalar için en fazla %70, KOBİ ölçeğindeki firmalar için en fazla %80'e çıkarılabilecektir.
- Geri ödemeler proje tamamlandıktan **1 yıl sonra** başlayacaktır. Yılda 2 kere 6'şar aylık taksitler halinde TÜBİTAK'a ödenecektir.
- Geri ödeme süresi **en fazla 4 yıldır.**

Desteğin Aktarılması

Desteklenen projeler için uygun bulunan destek tutarının kuruluşlara aktarılmasında aşağıda belirtilen süreç takip edilecektir:

1. Grup Yürütme Kurulu, proje ile ilgili kararını oluştururken destek kapsamına alınan bütçe tutarını da belirler.
2. Projenin başlangıcında destek kapsamına alınan bütçe, kuruluşun teminat tutarı, kuruluşun kaynak kullanım öngörüsü ve kuruluşun öz kaynak katılım oranı dikkate alınarak ilk dönem için proje özel hesabına TÜBİTAK payı gönderilir.
3. Kuruluş dönem raporu kapsamında ilgili dönemde gerçekleştirdiği harcamaları ve takip eden dönem için bütçe öngörüsünü TÜBİTAK'a beyan eder.
4. İlgili dönemde gerçekleşen tüketici enflasyonu ve üretici enflasyonu ortalaması dikkate alınarak destek kapsamına alınan bütçe güncellenir.
5. Kuruluşun ilgili dönemde gerçekleştirdiği harcama, enflasyona göre güncellenmiş destek kapsamına alınan bütçeden düşülür.
6. Takip eden dönemde, enflasyona göre güncellenmiş destek kapsamına alınan bütçeden kalan tutar, kuruluşun teminat tutarı ve kuruluşun bütçe öngörüsü dikkate alınarak TÜBİTAK payı olarak proje özel hesabına aktarılır.
7. Proje tamamlanana kadar bu süreç devam eder. Proje sonunda mahsup işlemleri gerçekleştirilir.
8. Projenin son döneminde yapılan değerlendirme sonucunda Yeşil Dönüşüm Gösterge hedeflerine ulaşılma durumu dikkate alınarak geri ödemeli desteğin hibeye dönüşme oranı belirlenir. Kuruluşa aktarılan tutar üzerinden hibeye dönüştürülecek tutar düşürülerek, TÜBİTAK'a iade edilecek tutar belirlenir ve kuruluşa geri ödeme planı iletilir.

Başarı Kriteri - Yeşil Dönüşüm Göstergeleri (YDG)

Geri ödemeli desteğin hibeye dönüşme oranının belirlenmesinde kullanılacak başarı kriterleri şu şekildedir:

- YDG 1: Üretim birimi başına elektrik tüketiminde azalma (en az %10)
- YDG 2: Üretim birimi başına su tüketiminde azalma (en az %10)
- YDG 3: Geri dönüştürülemeyen atık miktarında azalma (en az %10)
- YDG 4: Yenilikçi yeşil teknoloji çözümlerinin geliştirilmesi

- Kuruluş tarafında proje başvurusu aşamasında Yeşil Dönüşüm Göstergelerinden hangisinin hedeflendiği proje önerisinde tanımlanmalıdır.
- Proje sonunda bu hedefe ulaşıldığının doğrulanması için hangi iş paketi kapsamında nasıl bir yöntem izleneceği belirtilmelidir.
- Proje sonunda projenin başarı durumu iş paketinde belirtilen bu sistematik çerçevesinde değerlendirilecektir.
- Bu çalışma için uzman kurum ve kuruluşlardan hizmet alımı yapılabilir. Hizmet alım gideri proje bütçesine dahil edilebilir.
- Hedeflenen göstergeye proje sonu itibari ile ulaşılmaması durumunda, proje tamamlandıktan sonra Ticarileşme İzleme Süreci'nin 1. ve 3. yıllarında da bu hedefin gerçekleşme durumu TÜBİTAK tarafından takip edilebilir. Gerçekleşmenin olması durumunda, geri ödeme sürecinde, hibe destek oranında artış yapılabilir. Bu durumda ödeme planı güncellenerek kuruluşa yeniden iletilir.

Geri ödemeli destek ve hibe destek oranları

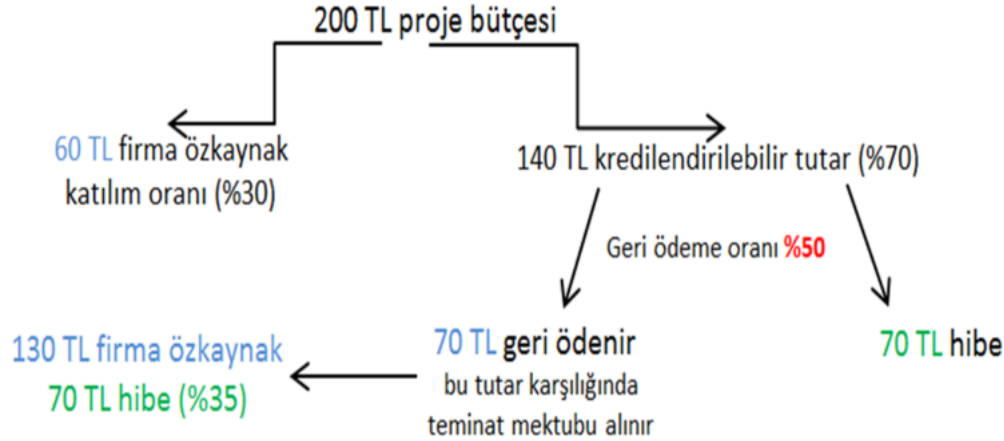
	Kabul edilen bütçeye uygulanacak oranlar	
	Özkaynak katılım oranı	Geri ödemeli destek oranı
BÜYÜK	%30	%70
KOBİ	%20	%80
Deprem bölgesindeki KOBİ	%10	%90

	Geri ödemeli destek tutarına uygulanacak oranlar			
	Temel oranlar		Başarı koşullarının sağlanması halinde	
	TÜBİTAK'a yapılacak ödeme oranı	Geri ödemeli destek tutarının hibeye dönüşme oranı	TÜBİTAK'a yapılacak ödeme oranı	Geri ödemeli destek tutarının hibeye dönüşme oranı
BÜYÜK	%50	%50	%30	%70
KOBİ	%40	%60	%20	%80

Geri Ödeme Yöntemi

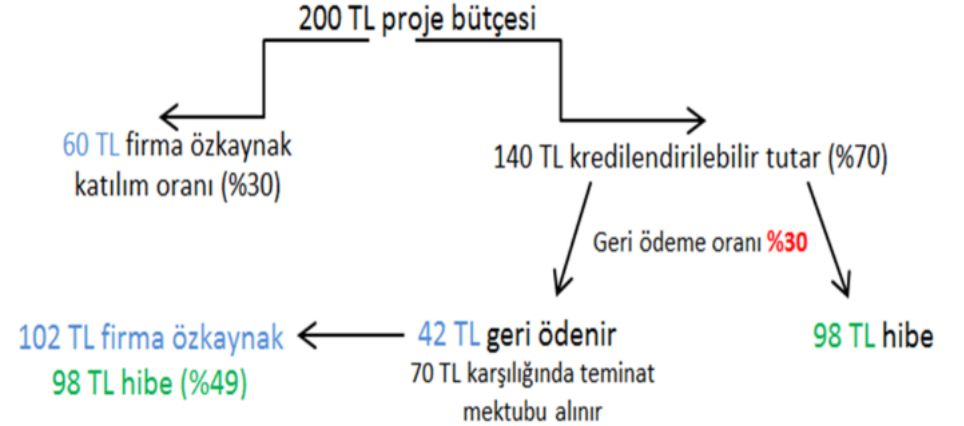
Hibeye dönüşme oranının min %50 olması ve **proje sonunda yapılacak başarı durumu değerlendirmesine göre** bu oranın %70'e çıkarılacağı belirtilmesi durumunda uygulanacak süreç şu şekildedir:

Projenin başındaki plan Hibeye dönüşme oranı %50 (Geri ödeme oranı %50)

Proje sonunda yapılacak değerlendirmede **hibeye dönüşme oranının %50'de kalmasının** uygun bulunması durumunda son ödeme planı da bu şekilde olacaktır.

Projenin sonundaki değerlendirmeye göre Hibeye dönüşme oranı %70 (Geri ödeme oranı %30)

Proje sonunda yapılacak değerlendirmede **hibeye dönüşme oranının %70'e çıkarılması** durumunda ödeme planı bu şekilde güncellenecektir.

Dikkat Edilmesi Gereken Hususlar

- Sunulacak projenin, **daha önce yürütülmüş bir Ar-Ge çalışmanın devamı niteliğinde** olması gerektiği ve ticarileşmeyi hedeflemesinin beklendiği **(THS 5-9)** unutulmamalıdır.
- TÜBİTAK'tan alınacak geri ödemeli destek tutarının **en az %50'si oranında teminat** sunulması gerektiği unutulmamalıdır. Kuruluşun mali gücünün üzerinde bir proje bütçesi oluşturulmamalıdır.
- Ortaklı projelerde her bir kuruluştan kendi bütçesi oranında **ayrı ayrı teminat** alınacaktır.
- Teminatın süresiz veya en az **Proje süresi + geri ödemesiz süre + geri ödeme süresi + 24 ay** süreli olması gerekmektedir.
- Ek bütçe için **ek teminat** alınacaktır.
- **Yeşil Dönüşüm Göstergeleri** hedefi ölçülebilir ve gerçekçi olmalıdır. Proje sonunda bu hedefin gerçekleşme durumunun TÜBİTAK tarafından değerlendirileceği ve hibeye dönüşme oranını etkileyeceği unutulmamalıdır. Bu nedenle Yeşil Dönüşüm Göstergesi **doğrulama çalışmasının nasıl yapılacağı ilgili iş paketinde belirtilmelidir.**
- Tüm proje harcamalarının **proje özel hesabından** yapılması gerekmektedir.
- **Yeni bir talep** olması halinde, bu talep TÜBİTAK tarafından onaylanmadan özel hesaptan harcama yapılmaması önerilir.
- **Çevresel ve Sosyal Etki değerlendirmesi ve kritik tespitler** dikkatle incelenmelidir.

Dünya Bankası Finansmanlı Projelerde Kapsm Dışı Olan Sektörler

- İlaçlar, pestisitler/herbisitler, ozon tabakasını incelten maddeler, PCB'ler, vahşi yaşam veya CITES kapsamında düzenlenen ürünler gibi Türkiye yasalarına veya yönetmeliklerine veya uluslararası sözleşme ve anlaşmalara uygun olarak yasa dışı sayılan veya uluslararası yasaklara tâbi olan ürünlerin imalatı ticareti veya faaliyetlerin uygulanması.
- Silah ve mühimmat üretimi veya ticareti.
- Alkollü içeceklerin üretimi veya ticareti.
- Tütün üretimi veya ticareti.
- Kumar, kumarhane ve eşdeğer işletmeler.
- Radyoaktif malzemelerin üretimi veya ticareti. (Bu, tıbbi ekipman, kalite kontrol (ölçüm) ekipmanı ve IFC'nin radyoaktif kaynağı önemsiz ve/veya yeterince korumalı olarak değerlendirdiği herhangi bir ekipman satın alınması için geçerli değildir.)
- Serbest asbest liflerinin üretimi veya ticareti. (Bu, asbest içeriğinin %20'den az olduğu bağlı asbestli çimento kaplamanın satın alınması ve kullanılması için geçerli değildir.)
- 2,5 kilometreyi aşan ağların kullanıldığı deniz ortamında ağlarla balık tutma.
- Zorla çalıştırmanın/zararlı çocuk işçiliğinin, zararlı veya sömürücü biçimlerini içeren üretim veya faaliyetler.
- Birincil tropikal nemli ormanda kullanım için ticari ağaç kesme işlemleri.
- Sürdürülebilir şekilde yönetilen ormanlar dışında odun veya diğer ormancılık ürünlerinin üretimi veya ticareti.
- Önemli miktarda tehlikeli kimyasalların üretimi, ticareti, depolanması veya tehlikeli kimyasalların ticari ölçekte kullanımı. (Tehlikeli kimyasallar arasında benzin, kerosen ve diğer petrol ürünleri bulunur.)

Bilgi için
yesilsanayi.basvuru@tubitak.gov.tr

Teşekkür ederiz